

Posamezna številka:
1 krono.

TABOR izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 12. uri
da umom naslednjega dne ter stane
pololetno 180 K, polletno 90 K,
četrtletno 45 K, mesečno 15 K.
Inače po dogovoru. Pri vsaki naročnici
objavi pogost.

Naravn. na pri upravi TABOR, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

POŠTNINA PAVŠALIRANA

TABOR

Posamezna številka:
1 krono.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 270. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, priloge, dno. Telefon št. 24. ŠHS poštnoštevilni račun št. 11.781.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, sobota 28. maja 1921.

Številka: 118.

Naše obmejne razmere.

Maribor, 27. maja.

»Straža« je posvetila nedavno našim obmejnim krajem daljši članek pod naslovom »Čudne pravice obmejnih Slovencev«, v katerem zvrča vso krivdo na zopetnem ustajanju nemčurstva na demokrate. Pri njenem načinu političnega boja to ni nič čudnega. Njej ne gre nikoli za resnico podprto z dokazi, ampak samo za pavšalno obdolžitev cele stranke, ali pa posameznih njenih članov. Često pa zvrne vse one grehe, ki jih je zagrešila njena lastna stranka na nasprotno stranko. Tako je tudi v tem slučaju.

»Straža« pravi v navedenem članku, da štiti demokrati razne nemčurje po naših obmejnih krajih, resnica pa je ravno obratna. Naši narodni in državni misli in s tem asimilaciji nemčurjev v našem štajerskem obmejnem ozemlju ni nihče tako škodoval, kakor ravno klerikalna stranka in njeno časopisje, pred vsem »Straža« in »Slovenski gospodar«. Tik po osvobojenju se je naše obmejno ljudstvo še dokaj naglo zavedlo novega položaja, deloma ker je uvidelo, da je bilo poprej na napačni poti, deloma pa vsled strahu, ki ga je imelo pred državno avtoriteto, vajeno prej enjega avstrijskega režima. Podlaga za uspešno nadaljevanje narodne probe je bila torej dana v polni meri in treba bi bilo samo na njej graditi dalje. Medtem tega pa se je začelo izpodkopavati še to podlago.

Ze tedaj, ko so bili klerikalci še v vladi, so njihovi listi, ki so bili med tem ljudstvom skoro edini v znatnejši meri razširjeni, pričeli gonjo proti o nim svojim tovarišem v vladi, ki so bili pristaji drugih strank, ter s tem tudi proti vladi sami. Vse, tudi kar so sami storili, so izrabili, če se je le dalo izrabiti proti vladi. Ko so pa sedaj klerikalci ostali izven vlade, so to gonjo proti vladi še bolj poostriili in ljudje, ki čitajo njihove časopise in ki ne znajo razlikovati vlade od države, so se vedno bolj čutili proste napram vladi in državi in s tem je avtoriteta vlade in države v njihovih očeh vedno bolj padala. Prepojeni z duhom »Straže« in »Slovenskega gospodarja« so pričeli izvajati proti državi nekako pasivno resistenco in se s tem nagibati vedno bolj proti narodni in državni mlačnosti. S tem se je znova obudilo nemčurstvo k novemu življenju.

Tako so podkopali narodno in državno misel klerikalci pri sicer naših ljudeh, a še večji je bil upliv njihove gonje proti vladi pri zagriženih nemčurjih. Sprva so bili ti politično še neopredeljeni, ker so poprej po svetovnem nazoru pripadali naprednim strankam, se sedaj niso še mogli priključiti klerikalcem, naprednjakom pa tudi ne, ker jih je ovirala njihova jugoslovenska narodnost. Bili so nekaj časa tako politično neorijentirani. Ko so pa uvideli, da je klerikalizem odločen nasprotnik jugoslovanske vlade in preko nje v svojem strankarskem sanguinizmu tudi države kot take, so ne glede na svoje svetovno naziranje postali njegovi pomočniki, vedo, da pod njegovo zaščito najlažje rujejo proti državi, katere si niso nikoli želeli. Tako je nebroj zagriženih nemčurjev po naših obmejnih krajih postal klerikalcev in so danes številno zasedli tudi županska mesta,

Jugosloveni v rimskem parlamentu.

TIP Gorica, 26. maja. Milanska »La Sera« prinaša razgovor svojega dopisnika z dr. Vilfanom, ki je izjavil, da bo njegova skupina v zbornici podala izjavo, v kateri bo zahtevala, da se spoštuje načelo narodne samoodločbe. Sicer

ne smatrajo Jugosloveni rezultata volitev kot plebiscit za ali proti aneksiji. V Rim gredo z namenom, da zaščitijo narodno eksistenco svojega plemena in da jih Italijani spoznajo.

Trpljenje zadrskih Jugoslovenov.

LDU Split, 26. maja. Iz Zadra poročaja, da je bil dne 24. t. m. ponoči napaden v ulici Cristo dr. Kožula. Napadalcji so bili fašisti, ki so tolkli po njem in ga suvali z nogami. To je samo eno dejstvo. Ako bi se hotelo naštevati vse, kar se dogaja Jugoslovenom v Zadru,

bi se dnevno poročalo o neštetihi slučajih. Fizično in moralno trpljenje, kateremu je izpostavljeno naše ljudstvo v Zadru, presega vse meje. Italijani protestirajo za vsako malenkost, dočim je to našemu ljudstvu nemogoče, ker še vedno nimamo v Zadru svojega konzulata.

Važna seja radikalnega kluba.

LDU Beograd, 26. maja. Danes dopoldne je imel radikalni klub precej burno sejo, na kateri je govoril Nikola Pašić dve uri ter naglašal, da je glavna stvar, da se čimprej sprejme ustava. Dr. Velizarju Jankoviću je bila izrečena

zaupnica ter je verjetno, da bo preklinal svojo demisijo. Razpravljalo se je tudi o agrarni reformi in je bilo sklenjeno, da se muslimanom iz Južne Srbije ugoti po možnosti.

Iz četrtkove seje ustavnega odseka.

LDU Beograd, 26. maja. Sejo ustavn. odseka je otvoril predsednik dr. Momčilo Ninčić ob 16.30 uri. Nadaljevala se je razprava o členu 59, ki govori o pravici razpustitve skupščine v času kraljeve odsotnosti. Razpravljalo se je o predlogu posl. Kostića in tov., po katerem vlada v odsotnosti vladarja ni pooblaščen razpustiti skupščine, podeljevati čine častnikom in izdajati amnestije. Minister za konstituanto dr. Trifković, je izjavil v imenu vlade, da se vlada strinja s predlogom, v kolikor se tiče razpusta narodne skupščine. Poslanca Demetrović in Lazić sta se izrekla proti predlogu, ki staga zagovarjala Gjonović in Vujičić. Predlog je bil z vladnim pritrdilom sprejet samo v tem obsegu, da se narodna skupščina ne sme razpustiti, dokler nadomestila vlada kralja. Nato se je razpravljalo o 4. poglavju ustave, ki govori o namest-

ništvu. V razpravi je bil predlog poslanca Kostića glede izpopolnitve člena 62, po kateri moreta, dokler ni imenovan tretji namestnik, ostala dva namestnika vršiti vladarske posle do prvega sklicanja narodne skupščine, ki voli tretjega namestnika. Temu predlogu sta nasprotovala poslanca dr. Laza Marković in Vujičić. Predlog je bil nato odklonjen. Zatem se je razpravljalo o predlogu posl. Vojislava Lazića in tov., naj se v člen 68 namesto prvega odstavka vstavi nastopno besedilo: Kraljevi namestniki prejemajo v času izvrševanja svojih dolžnosti za ves čas mladostnosti prestolonaslednika iz kraljeve civilne liste toliko, kolikor določi narodna skupščina pri izvolitvi. Predlog je bil odklonjen. Seja se je zaključila ob 14.45 uri. Prihodnja seja se naznani pismeno.

Dementi o regentovi zaroki.

LDU Beograd, 26. maja. Naše poslanštvo v Parizu dementira vse novinske vesti, da je potovanje regenta prestolonaslednika Aleksandra v zvezi z zaroko angleške princesinje Mary.

Zaprisega novega vojnega ministra.

LDU Beograd, 26. maja. Danes ob 10. uri dopoldne je ministrski predsednik zaprsegel novega vojnega ministra generala Hadžića.

Minister Pucelj v Skoplju.

LDU Skoplje, 26. maja. V ponedeljek se je mudil tukaj minister za kmetijstvo, Pucelj, ki je posetil skopljansko posadko in se prirčno razgovarjal s častniki in vojaki. Zatem je posetil kmetijsko šolo in državni sadovnjak. Minister je v tork odpotoval v Beograd.

Odmevi krvavega splitskega sporta.

LDU Split, 2. maja. Pisanje zagrebškega sportnega lista in nekaterih novin o nogometni tekmi med »Gradjanskim« in Hajdukom« je izzvalo tukaj veliko nezadovoljnost. Mestni župan dr. Tartaglia je poslal radi tega zagrebškemu županu Heinzlu nastopno brzojavko: Citam v zagrebških novinah in izredni izdaji »Sportnega lista« popolnoma izmišljena in lažnjiva poročila o obnašanju občinstva in ogroženju »Hajduka« napram Zagrebčanom med in po tekmi. Vas, kot načelnika brat. Zagreba zagotavljam, da v vseh poročilih ni niti trohice resnice in Vas prosim, da v javnosti popravite poizkus, da se tako sramoti naše mesto in da se sportni nevspeh

izrablja v politične namene ter vstvarja antagonizem med Splitom in Zagrebom, ki mu je bilo meščanstvo Splita vedno naklonjeno z odkrito in vdano ljubavjo. Podobna brzojavka je bila odposlana tudi sportnemu savezu Jugoslavije.

Poljski zunanji minister odstopil.

DKU Varšava, 26. maja. (Poljska tel. agentura.) Prezident je sprejel demisijo ministra za zunanje zadeve kneza Sapieha in poveril državnega podtajnika Debekia z vodstvom poslov zunanjega ministrstva.

Prometne šole.

LDU Beograd, 26. maja. Ministrstvo za promet osnuje pri vseh pokrajinskih železniških ravnateljstvih prometne šole.

Vlak Pečuh—Osljek—Beograd.

LDU Beograd, 26. maja. S 1. junijem prične obratovati vlak Pečuh—Osljek—Beograd, ki bo vozil predvsem živila za Beograd.

Socijalna vprašanja Crne gore.

LDU Beograd, 26. maja. V soboto bo imel minister za socijalno politiko posvetovanje s poslanci in Crne gore radi podeljevanja podpor invalidom in prehrane Crne gore.

Zamenjava valute v Zadru.

LDU Split, 26. maja. V italijanskih krogih v Zadru se zatrjuje, da se bo čez 10 dni izvršila zamenjava avstrijskih novčanic do zneska 3000 kron na osebo. 33 odst. se bo zamenjalo z italijanskimi lirami v polni vrednosti, ostlo pa s 25 odst.

v dokaz nam služi ne glede na druge kraje že St. Lenart v Slov. goricah sam. Takih primerov pa bi lahko navedli še nešteto.

Iz tega je menda dovolj jasno razvidno, kdo je kriv, da se v naših obmejnih krajih zopet dviga nemčurstvo. »Straža«, »Slovenski gospodar« in klerikalna stranka so tu zagrešili narodni in državni zločin, katerega jim ne more nihče in nikoli odpustiti. To je resnica in nič drugega.

Nova rimska zbornica.

Ko govorimo o novi rimski zbornici je treba predvsem poudariti, da Giolittijeva vlada z razpustom stare zbornice in z razpisom novih volitev ni dosegla onega, kar je nameravala. Giolitti je razpustil staro zbornico zato, ker s tako heterogenimi elementi, kakor so se nahajali v njej, ni bilo mogoče uspešno delati. Vlada ni imela za seboj nikoli trdne večine in je bilo odvisno vse njeno delo edino od trenutnega razpoloženja nekaterih strank in posameznih poslancev. Opozicija je bila zelo močna vendar pa tako neenotna, da bi v slučaju krize nikakor ne bila mogla sestaviti vlado iz svoje srede. Pri razpustu te nezdrave zbornice je računala Giolittijeva vlada pred vsem s tem, da bodo, ako se razpišejo nove volitve, osobito socijalisti mnogo izgubili. Do teh računskih zaključkov jo je privedel v prvi vrsti razpor med delavstvom, katerega je povzročila skupina radikalcev, komunistov, v drugi pa fašistovski teror, kateri bo prepredil socijalistom izvrševanje volilne dolžnosti. In ravno radi tega, ker je vlada računala na pomoč fašistov, jim je osobito zadnje dni pred volitvami pustila popolnoma proste roke.

Vse to pa se ni zgodilo. Socijalisti niso izšli iz volitev nič šibkejši nego so bili poprej, število komunističnih odpadnikov se je reduciralo na minimum, pa še ta minimum bo po svojih zastopnikih v zbornici gotovo podpiral socijaliste. Fašistovski teror pa tudi ni nič pomagal in fašisti sami so izšli iz volilne borbe tako šibki, da jih vlada ne more resno upoštevati. Posledica tega je, da ni Giolittijeva vlada danes po novih volitvah prav nič na boljšem, kakor je bila poprej in je njeno stališče istotako skrajno omajano. Kljub temu pa Giolitti še ne namerava odstopiti, ampak se skuša rešiti iz zagate na ta način, da se dobrija socijalistom.

Pritegnil bi jih rad k sodelovanju v vladi. Za slučaj, da bi socijalisti to ponudbo sprejeli, jih hoče nagraditi z raznimi socijalnimi reformami ter z ostrim nastopom proti fašistom. Da misli pri tem resno, to je deloma že pokazal s tem, da je izdal tajne odredbe proti fašistom, ki so novi veter takoj začutili ter postali njegovi strastni nasprotniki.

Giolitti se trudi, toda uspeha najbrže ne bo imel. Ko se sestane zbornica pod starostnim predsednikom Squittijem, bo zahteval najprej zaupnico, kakor vse kaže, je pa ne bo dobil. S tem računajo tudi v odločilnih političnih krogih, da pripravljajo tla novi grupaciji, kateri naj bi predsedoval kot ministrski predsednik

De Nicola, ki živa pri socialističnih mnogo zaupanja in kateremu bi se gotovo mnogo preje posrečilo pridobiti socialiste za skupno delo. Vendar pa so to le kombinacije in v koliko se bodo vresničile, bodo pokazale komaj prve seje.

Mi Jugoslovenci bomo gledali sedaj na rimsko zbornico z mnogo večjim interesom, kakor kdaj prej, ker bo v njej sedelo tudi pet zastopnikov našega zaslužnjega naroda v Primorju.

Notranja in zunanja politika.

* **Predsednik konstituante odstopi?** iz Beograda nam poročajo, da tamošnji politični krogi razmišljajo o možnosti odstopa predsednika konstituante dr. Ribara, ki je na sobotni seji došel v nasprotje s poslancem Pečičem in na to tudi z drugimi poslanci.

* **Nastop novega vojnega ministra.** Novoimenovani vojni minister general Hadžić, poslej poveljnik savske divizijske oblasti v Zagrebu, je izročil svoje posle nasledniku, nato se pa takoj odpeljal v Beograd in prevzel vodstvo vojnega ministrstva. Ena prvih in najvažnejših nalog vojnega ministra bo, da zniža proračun vojnega ministrstva, ker finančni minister Kumanudi ne mora sprejeti v državni proračun pretirano visoke postavke za vojsko in mornarico, ki iznaša dve in pol milijarde dinarjev.

* **Vzroki ostavke prometnega ministra.** Prometni minister Velizar Janković je navedel kot vzrok svojega odstopa, da ban dr. Tomljenović ni izdal podrejenim organom naredb o napisih v cirilici in latinici na vseh postajah Hrvatske in Slavonije. Kakor pa poročajo z druge strani, je pravi vzrok ostavke Velizarja Jankovića interpelacija zemljoradnika Risto Djokića, v kateri očita prometnemu ministru zlorabo raznega voznega materiala, osobito zlorabo salonskega voza povodom ministrovega službenega potovanja v Dalmacijo.

* **Radić — jubilat.** Radićev list „Dom“ je zabrenkal na pesniške žice v slavo petdesetletnice Stjepana Radića, ki je po mnenju lastnega lista „največji človek, kar jih je kedaj rodila hrvatska mati“. Kaj je nasproti njemu na pr. Strossmayer in drugi veliki Hrvati? ... No, lastna hvala, cena mala!

* **Nemški zunanji minister.** Zadnjič smo objavili vest o imenovanju nemškega zunanjega ministra. Dr. Rosen je priznan diplomatski strokovnjak v orien-

talni politiki. Prvotno je bil profesor orientalskih jezikov, nato konzul v raznih mestih Palestine in Arabije. Sodeloval je pri raznih konferencah za ureditev političnih odnosov v severoafriških in zapadnoazijskih državah. Francoski listi pišejo o njegovem imenovanju z velikim nezaupanjem, ker je o njem znano, da je v Orijentu podpiral protifrancosko politiko. Dr. Rosen dela že od začetke svoje diplomatske kariere na zblizanje med Nemčijo in Anglijo.

* **Madžari ne mirujejo.** Po poročilih čeških listov so začeli Madžari koncentrirati svoje čete na slovaških mejah. Na 16. maja je bil določen vpad na ozemlje češkoslovaške republike po poljskem vzorcu. V ta namen so preoblekli vojake v civilne obleke in se pripravljali, da vkorakajo v Košice. Obmejne vojaške oblasti so pa pravčasno izvedele za to madžarsko avanturo in jo onemogočile. Listi zahtevajo, da naj vlada ojači obmejne posadke in pomnoži straže na mejah.

* **Krvice prevrata in poloma na frontah iščejo Madžari.** V zadnji seji Narodne skupščine je stavil posl. Csetler predlog, naj bi se pozvali na odgovornost vsi, ki so zakrivali polom stare monarhije. Poslanec je dokazoval, da je v pogodbi o premirju, katero je sklenil general Weber z italijanskim vrhovnim poveljnikom generalom Diazom bila izrecno zajamčena teritorialna nedotakljivost Ogrske. Madžarski parlament naj zahteva vse tozadevne dokumente in odredi kaznovanje krivcev, ki so s svojimi revolucionarnimi akcijami preobrnil razvoj dogodkov v drugo smer. — Če madžarski parlament nima drugega opravka, kakor brskati po raznih dokumentih in ugibati, zakaj se je zgodilo tako in čemu ne drugače, tedaj bi bilo primerno, da bi ga delavni finančni minister Hegedüs čimprej poslal na počitnice, da bo manj stroškov za dnevnice.

* **Razsodba v procesu Tisza.** V znamen politič. procesu proti morilec grofa Tisza je te dni višje honvedsko sodišče v Budimpešti razglasilo končno veljavno razsodbo. Glede Stefana Dobosa, kateri je bil od prvega sodišča obsojen na smrt in je pred par meseci umrl v zaporu, je višje sodišče obsodbo razveljavilo in odkazalo zadevo civilni sodni. Obsodba sodišča I. instance proti Tiborju Sztankoweckemu je bila izpremenjena in sicer je bil obtoženec obsojen v 17letno ječo.

* **Panislamski kongres v Angori.** Angorska vlada je dala inicijativo za sklicanje velikega kongresa muslimanov, ki bi imel namen, da ujedini ves islam-

ski svet na enotni politični bazi, katere podlaga bi bil komunizem. Za kongres vlada veliko zanimanje. Udeležijo se ga delegati iz Alžira in Indije.

* **Nemiri v Egiptu se nadaljujejo.** V Aleksandriji je prišlo do ponovnih bojov med Evropejci in domačini. Na več mestih se je vnel požar. Več hiš je zgorelo do tal. Uradni podatki kažejo, da je bilo pri teh nemirih usmrčenih 36 domačinov in 12 Evropejcev, 191 oseb pa ranjenih. Povod nemirom so dali spori med Grki in domačini, ki imajo že staro nacionalno-versko ozadje.

Zanimivosti.

Vpliv godbe. Prav poseben je vpliv godbe na človeka, vendar pa ni na vsakega enak. Deli se že po značaju godbe samem, ako je vesela, deluje veselo, ako je žalostna, deluje žalostno itd. v vseh niansah od najvišje do najnižje stopnje. Poleg tega deluje tudi ena in ista godba na različne poslušalce različno in sicer igra tu odločnejšo vlogo značaj poedinih poslušalcev in razpoloženje, v katerem se poedini poslušalec tišči čas nahaja. Tako deluje n. pr. vesela godba na dobro razpoloženega sanguinističnega optimista dvigajoče, ga spaja in dela veselega, noge mu začnejo kar same siliti na ples. Nasprotno deluje čisto vesela godba na melanholika temnih in žalostnih misli, ga potisne v še večjo otožnost in mu privabi čisto solze v oči. Sploh, po vplivu godbe, ki ga ima na posameznega človeka bi se dalo kaj lahko določiti ne samo njegov značaj, nego tudi njegovo duševno razpoloženje. Kakor upliva godba globoko na ljudi, tako pa deluje tudi na živali. Splošno je znano n. pr., da prične večina psov lajati, ko zasliši godbo. So pa tudi psi, ki ljubijo godbo. Tako sem n. pr. poznal psa, ki je pri sviranju violine sedel prav pred igralca ter ga mirno poslušal z dvignjenimi ušesi. Zanimivo pa je, da n. pr. na mačke godba navadno ne deluje in se zanjo sploh ne zmenijo in spe mirno dalje, kakor da bi bilo vse mirno. Te dni so v pariškem ecologičnem parku napravili posebne poizkuse, kako deluje godba na zveri. Najprej so poizkušali z divjo godbo onih ljudstev, ki žive tam, kjer je domovina posameznih zveri, z mislijo, da bo ta godba spomnila zveri njihove divje svobodne domovine. Učinek je bil naravnost strašen. Levi so se vznemirili ter pričeli skakati kakor besni, povodni konji so se vrgli v svoje močnare in se niso pokazali dokler ni godba prestala. Potem pa so poizkusili, kako bo učinkovala naša ubrana vesela godba. Levi so pričeli kazati vse znake veselosti, dočim pa so leopardi dobili živčne napade. Z isto godbo so preizkusili učinek tudi na opice ter dognali, da opice silno ljubijo godbo in to ne oziraje se na to, ali je vesela ali žalostna. Gotovo pa je, da tudi na poedine živali ene pasme godba ne deluje enako.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

slog živo spominja na prvo dobo ruske zgodovine, ko je kultura Bizanta stopila v neločljivo zakonsko zvezo z mladim, življenjapolnim ruskim narodom... Na predstavi sami ni bilo nič posebnega. Bila je običajna dijaška paradija, čije vprizoritev ne zahteva nič več, kakor srednje izvežbane glasove. V baraki so se zbrali skoraj vsi: dame, častniki in gojenci. Za nje pomeni ta oder in duh prireditve tisto, kar za nas največje je narodne slavnosti. Malo so rešili, že o malo; a prinesli so s seboj zaklad, katerega jim ne more vzeti noben prevrat na svetu: lepi, vsvišeni, bogati ruski jezik. Turgenev je obupal nad vsem, kar mu je mogla nuditi Rusija, samo moč in veličina ruskega jezika ga je vrnila k ljubezni in delu za ruski narod. Stojec med samimi ruskimi pregnanci in zroč z njimi na primitivni oder, s katerega se je oglašal čar ruske pesmi in odmev ruskega študentskega življenja, sem se spomnil, kako malo je včasih treba, da človek najde svojo domovino. Tudi oni so jo našli... ali kako kratka je vselej ta iluzija!

Po prireditvi smo šli v kavarno taborišča, kjer so bili prostori prirejani za prosto zabavo. Gojenci kadetne šole so sestavili cel orkester, ki svira že precej dobro, dasiravno je še nedavno dobil vse potrebne instrumente. Moja tovariša sta me medtem zapustila, tako sem ostal sam med Rusi. Tudi tukaj je

Dnevna kronika.

Krvavo Telovo.

Avtomobilna nesreča v Svečini. — Roparski umor v Pekrah.

Včerajšnji praznik je bil lep in solnenojasen dan. Narava je kar vabila v svoje naročje. Mariborčani so šli deloma pa v okolico na krajše in daljše izlete. Med temi izletniki je bil tudi sofer razmejitvene komisije Mikl Lahko je bilo njemu: drugi so šli pešice po cestah in potih, sofer je pa vzel meni nič tebi nič avto in sfrčal z njim po beli cesti proti Gornji Sv. Kungoti. Tu ga je čakal tovariš sofer Puch in družba veselih izletnikov. Na avto je sedlo 10 oseb in veselje se tega nenavadnega izleta, ki si ga v naših razmerah ne more privoščiti vsak smrtnik, so zdirljali proti Svečini. Tu so se ustavili v neki gostilni in začeli veseljačiti, kakor je že stara navada nedeljskih izletnikov. Bilo je ob 9. uri zvečer, ko so v precej rožnatem razpoloženju sedli na avto in se peljali proti Mariboru. Ker je bilo že temno, tako v naravi kakor v soferjevi glavi, ni nikdo pomislil na nevarnost, ki preti avtomobilu na mostu, kateri vodi preko precej globokega potoka jarka v bližini Svečine. Avto je vozil s precejšnjo brzino, zadel ob most in se v trenutku zvalil v potok, globok kakih 5 metrov. Nudila se je slika, ki je v hipu iztremila vse prisotne: finančni paznik Klasine je obležal na mestu mrtve, Maks Trinkaš iz Gornje Sv. Kungote težko ranjen, ostali pa poškodovani na rokah in nogah. Ko je sofer Mikl, ki je bil samo lahko poškodovan, uvidel dalekosežne posledice svoje avanture, je zapustil mesto nesreče in pobegnil. Bržkone je krenil čez bližnjo državno mejo v Avstrijo. Težkoranjega Trinkaša je rešilni oddelek spravil v bolnico. Ko je razmejitvena komisija izvedela o tej nezgodi, je takoj poslala na lice mesta nekoga majorja, ki je zadevo preiskal. Avtomobil leži še danes dopoldne v potoku.

V nočnejši noči se je izvršil na veleposessvu inž. Reiserja v Pekrah zavraten roparski umor. Morilec se je prikradel ponoči v spalnico oskrbnika Bogomirja Kolenca in ga v njegovi postelji umoril. Na to je oropal približno 13.000 K denarja. Oskrbnika so našli zjutraj mrtvega v krvavi postelji. Istovčasno je izginil na istem veleposessvu službeni delovodja Jožef Kren. Z vsa verjetnostjo se sklepa, da je ta roparski umor izvršil Kren, ki je dobro vedel za vsaki kot v hiši osobito v oskrbnikovi spalnici. Orožništvo zasleduje pobeglega Krena. Upati je, da mu pridejo na sled.

— **Smrtna kosa.** V četrtek 26. maja je posegla smrt nenadoma med dva ljubeča se zakonca ter ju za vedno razdružila. Naš neumorni voditelj sokolskega naraščaja, učitelj Ivan Lovrenčič, je izgubil svojo soprogo učiteljico Milko in z njo obenem novorojenčka. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v soboto 28. t. m. ob 15. uri iz hiše št. 8 v Wildenrainerjevi ulici. G. Lovrenčič naše iskreno sožalje.

bila dvorana natlačeno polna; prišli so najodličnejši zastopniki ruske kolonije, med njimi gg. generala Rinskij-Korsakov in D. J. Rikovskij, prvi komandant krimskega kad. korpusa, drugi bivši komandant donskega kad. korpusa, da-lje ravnokar dospeli ruski vojni ataše ter več višjih častnikov. Gospod poveljnik general Rinskij-Korsakov me je zelo prijazno sprejel in odvedel k damam, kjer sem našel več izza mariborskega koncerta znanih ljubkih krasavice, ter bil pogoščen s čajem in kolački. Ples je nudil par lepih nacionalnih slik. Krasni so zlasti kavkaški plesi. V tem oziru smo mi zapadni Slovani ohranili malo izvirnosti. Naši plesi so večinoma tujeja izvora in nimajo na sebi, kar ima ples v Rusiji: izraz nacionalnega čustva. Ples je kakor pesem, Ples je slika, ilustracija čustev, hrepenenj in strasti. Tzv. lezbinski ples izraža z dovršeno plastiko ljubezensko romantiko. Plesalec (v kavkaški narodni noši) in plesalka očituje v prvih kretnjah in gibljah začetek zaljubljenosti. Tudi godba igra v molu. Na to ljubezen vzbuja vse silnejše hrepenenje, kretneje so hitreje, strast prekipava. Priključujeta se in zopet oddaljujeta. On iztrga jatagan iz pasu in ga zasadi v tla. To pomeni: vse ji žrtvuje. Ona se mu zopet oddalji. Vzame jatagan in se v strastnih kretnjah igra z njim. Vseeno mu je, naj pogine, če ga ona odkle-

BOŽ. BORKO:

Pri Rusih v Strnišču.

(Konec).

Pri ruski koloniji v Strnišču sem slišal pritožbe, da jih Slovenci srečujejo z neko indiferentnostjo, morda celo mrznjo. Niti pri okoliškem izobraženstvu niti pri naših oblastvih ne najdemo prijaznega sprejema. Zatekli so se bili na naša svobodna tla z zavestjo, da ne iščejo strehe pri tujem, marveč pri bratu. Zato jih boli, če morejo videti, da je ta brat ravnodušen nasproti njihovi nesreči.

Z dr. L. sva jih skušala prepričati, da v naših vrstah ni mrznje do ruskega naroda. Naši kmetjski fantje in mošje, ki so se vrnili iz Rusije, so prinesli najboljše vtise, da niti ne govorim o inteligenci. Razgovarjal sem se z mnogimi bivšimi ujetniki, tudi s takimi, katerim ni mogoče pripisati slovanskega čustvovanja, a vsak je imel nekoliko laskavih besed o Rusih. Tudi ruski ujetniki, ki so živeli v naših krajih, so zapustili v splošnem jako dober vtis.

V naših krajih so pač še ljudje, ki niso popolnoma ozdravljeni od vpliva germanizacije in ki ne čutijo nacionalno. Ti ne razumejo Jugoslovanstva, kako bi naj razumeli Slovanstvo! Dalje je treba pomisliti, da živimo v izrednih razmerah, ko upliva na ljudsko mi-

šljenje in razpoloženje razne vojne psihoze. Saj med nami samimi ni pravega zaupanja; zaradi različnih strankarskih programov smo hudo skregani med seboj in se mrzimo, kadar bi se bili morali najbolj ljubiti. Vse ozračje je nasičeno z neko soparo, ki nam vzbuja razdraženo nezadovoljstvo, jezo, sovražstvo in druge strasti, četudi ni nobenih resničnih vzrokov. To je povod, da ruski begunci ne najdejo tistega, kar bi bili morali najti v hiši svojega brata. Tudi njih se presoja s partizanskega stališča; smatra se jih za zastopnike ruske buržoazije, carizma in reakcije, to pa zato, ker so pri nas razdeljene ruske simpatije med Lenjina, Kerjenskoga, Miljukova in druge. Pri vsem tem je na eni strani spoznanje, da je ruski problem samo del svetovnega problema in ruska kriza posledica svetovne krize, na drugi strani pa nepoznavanje ruskega narodnega značaja, ruske psihologije in zgodovine.

Okrog takih in enakih vprašanj so se sukali naši razgovori. Zapustili smo skromno stanovanje simpatičnega g. polkovnika in se udeležili ob 8. uri zvečer predstave, katero so priredili kadeti v neki baraki, ki jim služi kot gledališče. Skromen je ta Talijin hram, kakor je skromno vse, kar jih obdaja v tem azilu. Oder je zbit iz prostih desk, kulise nimajo, zastor prikazuje rusko mesto z množico cerkev, katerih bizantinski

— **Svoji k svojim.** V Mariboru imamo dve slovenski slaščičarni, kljub temu pa se le prečesto dogaja, da naročajo razne narodne korporacije za narodne in druge take prireditve slaščice pri nemških slaščičarjih. Isto zagrešujejo seveda tudi naše narodne kavarne. Bil bi skrajni čas, da bi pričeli izvajati geslo »Svoji k svojim« ter prenehali podpirati nam sovražne tujece.

— **Veselica v vojni realki.** Veselica, katero je priredil naš vrli častniški zbor v korist preostalih v vojni padlih častnikov v četrti v vojni realki, je bila v vsakem oziru ena najlepših, kar jih je vršilo v Mariboru po osvoboditvi. Na sporedu so bile razne točke, tako nastop Sokolov, gojencev, pevskih društev »Drava«, nogometa, naše vojaške godbe, ruske godbe iz Strnišča, vojaci, ples itd. Občinstva je bilo veliko, razpoloženje izborna. Žeteti bi bilo, da bi naš vrli častniški zbor priredil še več takih veselice.

— **Sprejemni dnevi pri predsedniku deželne vlade.** Vsled preoblike poslov sprejema predsednik deželne vlade pri vatne stranke odslej samo dvakrat na teden, in sicer v ponedeljek in v sredo, to pa od 10. do 13. ure, tako da je omejeno le število sprejemnih dni, ne pa tudi števila za sprejemanje določenih tedenških ur.

— **Regent Aleksander v Franciji.** Regent Aleksander je dospel v Francijo v najstrožjem inkognitu, katerega bo ohranil ves čas svojega bivanja v Franciji in Angliji. Njegovo spremstvo ga je pred italijansko mejo zapustilo in je odpotoval popolnoma sam.

— **Dečji dan v Mariboru** se bo vršil kot po vsej državi dne 5. junija. Izvršitev programa, nabiranje prispevkov in prodajanje znakov je poverjena Državni krajevni zaščiti dece in mladine v Mariboru v vsem njenem območju t. j. Maribor-mesto, občine Krčevina, Lajtersberg, Studenci, Pobrežje, Tezno in Radvanje. Dohodki te zbirke so namenjeni ubožni deci teh občin. Država posveča v zadnjem času znanemari in ubožni mladini veliko pažnjo ter je od ustanovitve tukajšnje krajevnje zaščite t. j. v osmih mesecih razdelila podpor v znesku 27.000 K, v blagu 203 pare čevljev, 150 parov nogavic, 208 m volnene ga blaga, iz katerih se je izdelalo suk-njiče in plašče, poleg tega redno subvencionira deško in deklško zavetišče in plačuje nastavljenno osobe. Upa se, da se tukajšnji sloji ne bodo branili položiti mal obolus za ubožno deco in pomagajo marsikateremu malemu revežu, da ne bo trpel lakote, mraza ali, da se ne zanemari in izgubi že v zgodnji mladosti.

— **Automobilna zveza Maribor - St. Lenart - Gornja Radgona.** Z ozirom na našo zadnjo kritiko te zveze smo prejeli sledeče pojasnilo: Zvezo je ustanovilo nekaj javnih korporacij in privatnih oseb; od ustanovitve do podelitve koncesije in izvedbe pa je dolga pot. Doslej je družba pokazala dokaj dobre volje, kljub temu pa se doslej še ni mogla odločiti za nakup dragih omnibusov, ker vkljub vsem obljubam vlade še vedno manjka potrebna sigurnost. Radi tega se je promet vzpostavil z razpoložljivimi sredstvi, t. j. z vozom, katerega je dala družbi na razpolago neka korporacija. Da ni vožnja v tem vozu pr-

ni. Na to se zopet bližata in zopet oddaljata. On vzame jatagan med zobe, da pokaže svojo strast in nesrečno hrepenenje. Tako je ples poln izvirnih motiv in ne pokazuje tiste enoličnosti, ki jo imajo dekadentni plesi zapadno evropskih narodov. Simboličen je tudi ples, ki začena z molitvijo. Plesalci pokleknejo v krogu na tla in pojejo molitvo in pozdrav gori Kazbek, na to pa skočijo na noge in urno se razvije na četvorko spominjajoči ples, poln strastnega in svežega življenja. Tukaj ni ples forma družabne zabave, temveč je zunanji izraz nacionalne duše, pesniških čustev umetniške intuicije. Ne zahteva samo posnemanja, temveč izvirnost in spretnost.

Bilo je pozno v noč, ko smo se razšli. Se tisto noč sem sklenil, da napišem par vrstic o njih. O njih, ki iščejo izgnano rusko domovino na naši svobodni zemlji. O njih, ki se zavedajo, kako je žalostno, ker se morajo skloniti pod tujo — četudi bratsko streho. O njih, ki žive med nami in blizu nas kakor ostanek sveta, ki je propadel — kakor drobci razpadlih planetov, ki se propadejo in da zopet enkrat oplodijo tlo. Ali jih boš še sprejela, matuška? Ali jih boš kdaj pozdravila, bjelokamenaja Moskva? Quo vadis, Russia?

vovrstna, tega se je zavedala tudi družba sama. Da se je vozilo z njim par dni brez gumij, pa je bilo krivo to, da ni bilo kljub vsemu iskanju, mogoče najti drug voz; vse to pa je poslabšala še slaba cesta in dolgotrajno deževje. Družbi pa kljub vsemu ni manjkalo dobre volje in sedaj je otvorila zvezo z novim, brezhibnim vozom, tako da pridejo potniki brez incidentov na željeno mesto, ko pa dobi družba koncesijo, bo kupila omnibus, ki bo gotovo ustrezal vsem potrebam.

— **Klerikalna lumparija v Vosku.** Prejeli smo sledeči popravek: Z ozirom na naš članek od dne 13. maja 1921 pod zaglavjem: »Klerikalna lumparija v Vosku pri Sv. Marjeti ob Pesnici« — Vas prosim, da priobčite v smislu § 19 tiskovnega zakona v »Taboru« sledeče: 1. Ni res, da bi se bil jaz odstranil od kosila z izgovorom, da grem po vino. Res je, da med obedom v obče niti za trenutek nisem zapustil obednice. 2. Istotako ni res, da bi bil jaz odšel od obeda v volilni lokal ter zaprl vrata za seboj, marveč resnica je, da med tem časom nisem bil v volilni sobi ter se tudi nisem vanjo zaprl. 3. Neresnica je tudi, da bi bilo izginilo iz samostojne skrinjice nad polovico kroglic. Vosek-Smarjeta ob Pesnici 24. maja 1921. Ivan Cep, gerent.

— **Izpiti za ženska ročna dela in za otroške vrtarice se vrše na drž. moškem učiteljsku v Mariboru** dne 2., 3. in 4. junija t. l.

— **Državnim in zasebnim nameščencem.** Med državnimi in zasebnimi nameščenci v Mariboru se je pričel pokret za vstanovitev zelo potrebnega »Podpornega društva državnih in zasebnih nameščencev v slučaju smrti«, ki bo dajalo članom, oziroma njihovim preostalim podporo v slučaju smrti. V ta namen se vrši v torek 31. t. m. ob 19. uri v dvorani restavracije »Maribor« ustanovno zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1. predlaganje pravil; 2. odgovarjanje na vprašanja in 3. volitev pripravljalnega odbora. Pozivamo torej vse državne in privatne nameščence, da se tega zborovanja polnoštevilno udeleže.

— **Orožništvo** bodo zopet ojačili. Vojaki, ki sedaj službujejo v kadru, bodo rekrutovani in izbrani za orožniške čete, kjer bodo odslužili preostali rok. Na ta način bo pritegnjenih k orožništvu 2000 mož.

— **O paši po gozdovih.** Interesenti in nekateri listi so sklep ministrstva za šume in rude z dne 14. t. m. razumeli tako, da je paša dovoljena tudi v mladih gozdih. Tako razumevanje je popolnoma napačno. Paša je, ako se prej naznani lastniku gozda in plača pristojbina, dovoljena samo v onih gozdih, o katerih so gozdni strokovnjaki dognali, da so toliko zarasli, da jim živina ne more škodovati. Živina se v nezaraste gozdove ne sme goniti, ker bi napravila veliko škodo in bi bilo mnogo gozdov uničenih.

— **Izplačevanje 20% nih državnih bonov.** Iz kroga tukajšnjih bank nam poročajo, da banke še do danes nimajo nobenega oficijelnega naročila glede izmenjave 20% nih državnih bonov, vsled česar naj občinstvo počaka, dokler ne izide v dnevnikih oficijelen poziv za predložitev oziroma za izmenjavo omenjenih bonov.

— **General Wrangel se bo naselil s svojim štabom v Srijemskih Karlovcih.** Okrog 5000 Wrangelovih vojakov bo zaposlenih pri gradnji železniške proge Beograd—Djevdjelija.

— **V službi ponesrečila.** V sredo zjutraj je v vodovodni napravi Južne železnice v Mariboru uslužbenemu 31 let staremu strojniku Josipu Rechbergerju, stanujočemu v Krčevini štev. 203, zdrobil stroj levo roko. Na mesto nesreče je bila pozvana rešilna postaja, ki je nesrečnemu podelila prvo pomoč ter ga na to prepeljala v domačo oskrbo. Istega dne popoldan je zdrobil stroj desno roko 50 letnemu strojarskemu pomočniku Alojziju Werterju, uslužbenemu v tovarni Berg. Rešilna postaja je tudi njemu podelila prvo pomoč ter ga prepeljala v javno bolnico.

— **Mala nezgoda.** V sredo okrog pol dneva je padla Josipu Markunu, strojevodji Južne železnice z okna neke hiše v severnem delu Glavnega trga, na glavo cvetlična vaza ter mu prizadela manjše poškodbe ter pokvarila klobuk. Markun je odšel sam na rešilno postajo, kjer so mu rane obvezali. Pregovor, da pride vse dobro od zgoraj, torej ni resničen, včasih pride lahko tudi slabo.

— **Tatvine in prevare.** Neža Vezovnik, prodajalka v trafiki Belé je prijavila, da ji je 24. maja t. l. nekdo vkradel v mlekarini v Gosposki ulici št. 34 črno ročno torbico, v časn, ko je ona samo za trenutek zapustila trgovino. V torbici se je nahajala denarnica z zneskom 1862 K. V mlekarini se je tedaj nahajalo več njej neznanih oseb. Marija Paleš natakarka v gostilni Schein na Vodnikovem trgu je prijavila policiji, da je prišel k njej neki Franc Sprah, oblečen v obleki fin. stražnika in ji pod pretvezo, da rabi nujno denar za službene svrhe, izmamil K 400 in brez sledu izginil. — Sobarica Mlinarič v gostilni Franca Zokalija je prijavila, da je prišel, dne 25. majnika v gostilno neki Milan Perčič, baje trgovec iz Zagreba, velike in močne postave; gostih sivih las z angleško pritrženimi brkami; imel je panama klobuk in siv gumijev plašč, ter prošil za prenočišče. Ko ga je dobil, je naročil, naj ga drugi dan ob 3. uri zjutraj zbudi. Ko ga je pa sobarica prišla ob 3 uri zjutraj zbudit, je našla sobo prazno in opazila, da sta s Perčičem izginili tudi 2 volneni odeji, vredni 3000 K. — Ivan Lebič, 19 let star je svoji materi, stanujoči v Krčevini 24. t. m. vkradel zlato damsko uro vredno 1000 K. Mati ga je prijavila policiji, ki ga je kmalu izsledila in spravila na varno, kjer bo dobil plačilo za prežgoda pričetno tatovsko obrt.

— **Nedovoljen povratek.** V noči od 25. na 26. maja je policija aretirala radi vlačuganja in tatvine predkaznovano in izgnano Ano Mejovšek, ki je nepoboljšljiva grešnica. Mejovšek je pristojna v Tatenberg pri Bistrici, kamor se jo bo po prestani kazni zopet odposlalo.

— **Izgubljeno in najdeno.** Anton Lorber, stanujoči v Plinarski ulici št. 1. je izgubil 21. maja t. l. rujava papirnato denarnico z vsebino 80 K. Pošten najditelj naj jo blagoizvoli oddati pri policiji. — Alojz Hlade, posestnik pri Sv. Križu pri Mariboru je izgubil 25. maja 1. v. vračajoč se iz Maribora domov svoj krstni list, ženitovanjsko pogodbo in prodajno pogodbo hiše v Črešnjecih pri Sv. Križu, ter 2929 K denarja. Pošten najditelj se prosi, da navedene predmete proti primerni nagradi izroči tukajšnji policiji.

— **Izgubljena je bila na veseljenem prostoru v vojni realki črna usnjata torbica z denarnico in ključi.** Pošten najditelj naj jo izroči v uredništvu našega lista.

— **Aretiran tihošapev v Beogradu.** V Beogradu so aretirali Mihajla Stanovskega, trgovca iz Poljske, ki je tihošapil s saharinom. Pri njem so našli 20 kg saharina iz Češkoslovaške. Mestna uprava mu je blago konfiscirala in kaznovala njega s 15 dnevniim zaporom in globo. Aretirane se je s kaznijo zadovoljil.

— **Kneippova stoletnica.** Dne 18. t. m. je poteklo sto let, kar se je rodil znameniti borilec za zdravljenje z vodo in zrakom, župnik Kneipp.

— **Pokolj v Aleksandriji.** V Aleksandriji so napadli domačini Evropejce, pri čemer je bilo 5 Evropejcev mrtvih in 72 ranjenih.

Jugoslovenska Matica.

Mariborska podružnica Jugoslovenske Matice. Prihodnjo nedeljo dne 29. t. m. se vrši v Ljubljani prvi pokrajinski zbor in ustanovitev pokrajinskega odbora. V prvem letu svojega obstanka, ko centralizacija še ni bila izpeljana in se je naša podružnica razvijala bolj avtonomno, je dosegla sledeči razvoj: Najvišja članska številka je 2111. Resničnih članov je 1923, ker se jih je 188 preselilo, umrlo ali izstopilo. Moških je 1505, ženskih 418. Po poklicih se dele približno takole: duhovnikov je 35, častnikov in vojakov 236, državnih uradnikov 486, obrtnikov 119, redarjev 191, finančnih stražnikov 21, orožnikov 9, zemljiških posestnikov 32, delavca 2, profesorjev 39, učiteljev 198, trgovcev 86, zasebnih uradnikov, odvetnikov, notarjev, zdravnikov in njihovih pisaren 100, železničarjev 194, zasebnikov in različnih drugih 138, dijakov 12, društev 5. Jako močno so torej zastopani naši redarji in tudi učiteljstvo je vpisano polnoštevilno. Zelo se odlikujejo državni uradniki in častniki. Med trgovci in obrtniki se nam je posprečila še-le v zadnjih časih dobiti večje število članov. Med nižje sloje še nismo mogli prodreti in skrb Matice bo morala biti, da v bodočem času seže med delavstvo in med kmečko prebivalstvo na deželi. Svoj cilj bo do-

seglo še-le, ako ogreje za svoje ideal celotni narod. Nekatera poverjenstva v Mariboru delujejo zelo marljivo in olajšujejo neizmerno delo pisarni. Tako n. pr. fin. urad (poverjenik g. Volčič), davčni urad (poverjenik g. Cerne) okrajno dav. oblastvo (g. Ahlig), glavna pošta (g. Gorup), kolodvorska pošta (g. Homec), okrajno glavarstvo (g. Zemljč), polic. komisariat (g. Zemljč), kaznilnica (g. Jakac), glav. kolodvor (g. Gajšek in Milost), varn. straža (g. Kralj). Pri nekaterih oddelkih se še ni posrečilo dobiti dobrih poverjenikov in je pobiranje članarine radi tega otežkočeno. Zlasti imamo težave s sodnijo. Sedaj je prevzela poverjenstvo gđ. Vrčič in izvršuje delo z veliko vnmemo. Od začetka smo se trudili pridobiti tal na deželi in imamo že nekaj uspehov, dasiravno bi bili lahko veliko večji. Doslej stojimo na deželi na sledečih točkah: Pragersko 5, Ruše 7, Slivnica 7, Hoče 10, Kaplja 2, Sv. Trojica 9, Sv. Duh-Fala 7, Rače-Fram-Orehova vas 11, Sv. Jurij ob Pesnici 23, Sv. Marjeta 6, Pobrežje 12, Krčevina 17, Zavrče 15, Limbuš 21, Poljčane 7, Slov. Bistrica 62, Studenci 14, Radvanje 15, Marija Snežna 3, Sv. Anton 7, Lajtersberg 6, Sv. Peter 11, Karlovač 3, Slavonija 2, Bosna 1. Po poklicih se dele: Učiteljstva 112, drž. urad. 23, trgovcev 14, posestnikov 32, društev 2, železničarjev 14, zasebnikov 23, fin. stražnikov 11, obrtnikov 18, žandarjev 11, tovarnar 1, prof. 3, duhovnikov 8, zasebnih uradnikov 10, različnih 1. Na deželi imamo torej pred vsem učiteljstvo, nekaj železničarjev in nekoliko drž. uradnikov, poštarjev itd. Kmetov nimamo še skoraj nič.

Pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice v Ljubljani. Jugoslovenska Matica ima danes v Sloveniji 50 prav vestno in marljivo delujočih podružnic, a v pripravi za ustanovitev je pa 27 podružnic. Vodstvo teh podružnic je bilo dosedaj poverjeno glavni podružnici Jugoslovenske Matice v Ljubljani. Glasom pravil pa nastopi po ustanovitvi več podružnic v eni pokrajini na čelo tem podružnicam pokrajinski odbor. Zato likvidira v nedeljo dne 29. maja svoje poslovanje glavna podružnica kot voditeljica poslov pokrajinskega odbora ter stopi na njeno mesto pokrajinski odbor, sestavljen iz zaupnikov cele Slovenije. Pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice za Slovenijo sestoji iz dveh delov: 1. Zaupno zborovanje delegatov ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma. Pristop imajo samo oni odposlanci, ki se izkažejo z izkaznico glavne podružnice. Obravnavalo se bo: Poročilo o podrobnem delovanju Jugoslovenske Matice in o njeni organizaciji; razgovor o sestavi in izvolitvi novega odbora. 2. Javno zborovanje Jugoslovenske Matice se vrši v veliki dvorani Mestnega doma ob 14. uri s sledečim dnevnim redom: a) Otvoritev zborovanja po predsedniku dr. Vladimirju Ravniharju. b) Poročilo tajnika in poročilo blagajnika glavne podružnice o dosedanjem delovanju. c) Volitev pokrajinskega odbora za Slovenijo. 4. Predlogi in nasveti.

P. n. delegatom za pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice v Ljubljani, ki se vrši v nedeljo dne 29. maja ob 10. uri dopoldne v Mestnem domu. Onim gg. delegatom, ki potujejo v Ljubljano na pokrajinski zbor, naznanjamo, da je dovolila južna železnica 50 odstotni popust normalnih voznih listov III. in II. razreda osebnih vlakov od vseh postaj do Ljubljane in nazaj in to na ta način, da velja navadna enosmerna vožna karta za vožnjo do Ljubljane in nazaj do vstopne postaje. Delegati se morajo izkazati pri blagajni in v vlaku z izkaznico Jugoslovenske Matice v Ljubljani, katera je bila odposlane vsem podružnicam z okrožnico št. 8.

Naši delegati za pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice v Mariboru. Naši delegati gredo v Ljubljano deloma v soboto zvečer, deloma v nedeljo zjutraj z ranim vlakom. Danes zvečer ob 8. uri je sestanek mariborskih delegatov v pisarni Matice v svrhu dogovora radi enotnega nastopanja. Kdor bi v Ljubljani želel imeti zagotovljeno stanovanje, naj sporoči tajništvo Matice. Tisti, ki odidejo v nedeljo zjutraj, naj gredo s kolodvora naravnost k zborovanju v Mestni dom.

Kultura in umetnost.

x Obrt gospe Warrenove. (O priliki današnje repize. Dodatek k prvemu članku.) Shaw gleda torej na Kitty Warren kot na sad, ki je moral dozoreti na drevesu, čigar korenine dobivajo sok življenja iz humusa, ki ne nudi pravih, zdravih predpogojev za čisto, brezmadežno rast — Kitty Warren je neizogiben izvržek človeške družbe, koje socialni ustroj temelji na čisto zagrešenih predpogojih, ki jih pa zna družba maskirati srečno s svojo lažimoralo. Po Shawovem prepričanju Kitty Warrenova niti izvržek ni, temveč zdrav, krepak sad, ki je imel pravico se tako razvijati in si poiskati na oni način najboljših pogojev za svojo rast, ki mu je bil kot edini pri roki. Res je, da bi bila mogla Kitty Warrenova si služiti kruh tudi na „pošten“ način, ali ne bi mogla priti do blagostanja, ki edino daje človeku možnost, da živi čisto svojemu dobremu instinktu in svoji volji po prostosti, čisto sledi. Suženstvo je človeka nevedno in dajati svojo lepoto drugim na razpolago, da si delajo z njim dober zaslužek, se pravi, ne imeti spoštovanja do človeka v samem sebi, se pravi, prostituirati se za druge in zagrešiti obnem po Shawu največji socialni greh — ostati radovoljno v uboštvu! Da nam predoči svoje globoko prepričanje o lažnjivem ustroju človeške družbe, ki opravičuje posamezni individui iti tudi pot gospe Warrenove, posebno živo, je postavil v središče drame čisto gotov tip takšne ženske. On namreč nikakor ne zagovarja onih žensk, ki so same rade, iz nečistega nagnjenja k takemu življenju, se podale na cesto, dasi so imele take zmožnosti in so živele v takšnih okoliščinah, da bi mogle tudi na drug način živeti v blagostanju in prostosti. Ne — Kitty Warrenovi ni bila nobena druga pot odprta — in to jo napram družbi opravičuje, ko si je na ta svoj način ustvarila takšne okoliščine, da ji ni treba propadati v suženstvu in revščini in da je mogla svoji hčerki Vivie nuditi tako dobro vzgojo. Vivie je pri izpitu na univerzi se kosala celo s tretjim najboljšim. V Vivie si je Shaw zelo spretno ustvaril žarišče, s katerega razsvetljuje precejšnjo omrežje na lažimoralni zgrajene socialnega ustroja današnje družbe. Vivie je eklatanten primer za Shawovo razkritje, da sloni vsa večina tako blesteča stavba človeške družbe na gnilih tramovih. Razkrij podzemlje ponosne tovarne, kjer služi svoj vsakdanji kruh onih 600 deklet, ki kar žare zdravja, kojih svežost in čistoča je tako poživljajoča, ki se nosijo tako čedno in ki si morejo ob zadostnem prostem času privoščiti brezskrben sprehod v solnčno naravo, in kaj vidiš —? Njih plača ne zadošča niti, da bi se pošteno hranile in pokažejo se gnili tramovi, na katerih sloni socialni ustroj ponosite tovarne — ta dekleta si služijo oni denar, ki jim omogočuje ono lepo življenje s prodajanjem svojega telesa. Stopi v podzemlje cerkve, svetišča, v katerega romajo verna srca — in našel boš tam akte, v katerih so kot zakupci zapisani tudi mnogi „grešniki in colnarji!“ In Vivie? Kako je samozavesna in ponosna na svoj način življenja, skozi katero je hodila vedno vzravnana, brez suženstva, z jasnim čelom, čisto in prosto a čedno oblečena, z znanjem, ki si ga je pridobila s pridnim študijem — in zatorej je mogla hoditi tako življenje, ker ji je njena mati pošiljala denar, ki si ga je zaslužila kot kompanjon umazanega podjetja, kot — direktisa javnih hiš! Ta njena hčerka Vivie je tako imeniten človek, da bi bili pripravljeni radi nje odpustiti materi vse. Saj zaničevanja vredna itak ni — ali čisti ljudje ne morejo takšne ženske trpeti v svoji sredi. Pa ne samo to, da jo njen poklic izključuje iz vsake poštene družbe, njena lastna hčerka se mora od nje s studom odvrniti. Tragični konflikt je vstvarjen na ta način, da se je gospa Kitty izneverila svoji praktični naravi takrat, ko je bila toliko sentimentalna, da je spočela in porodila hčerko. Najboljši sad njenega življenja je pač Vivie, a ona je tudi njena „tragična krivda“. Kajti zato, ker v eno življenje veruje, drugo pa živi — zato te zaničujem! pravi Vivie. In to razmerje med materjo in hčerjo ne poglobi komedijo do pesniške umetnine,

kajti v sceni z Vivie gospa Kitty ni več samo zgovorni tolmač naziranj pisatelja Shawa, temveč trpi pred nami kot človek z lastno, težko usodo — je pesniška ustvaritev. Milan Skrbinek.

x Koncert »Svoboda«. Mariborsko socialistično kulturno društvo »Svoboda« priredi dne 12. junija dopoldne v kazinski dvorani koncert, pri katerem bosta sodelovala pomožni orkester prof. Kubička ter pevski zbor »Svoboda«. — Razen tega bodo na sporedu tudi recitacije. Cene sedežev bodo skrajno minimalne; sedeži v prvih vrstah bodo stali 12 K, v zadnjih vrstah pa samo 8 K, do čim bodo stala stojišča le 4 K.

x Nov intendant zagrebškega gledališča. Na mesto odstopivšega dr. Nikole Andrića je bil imenovan intendant zagrebškega gledališča znani pisatelj grof. Julije Benešić. Novi intendant je mož širokega svetovnega obzora. Posebno so mu pri srcu Poljaki. Prevedel je več del Wispianskega, Przybyszewskega, Sienkiewicza itd.

x A. Melik: Jugoslavija, Zemljepisni pregled I. del, »Pota in cilji« 5 in 6 zv. 1921. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. 8. str. 282. Cena mehko vezani knjigi na finem papirju 60 K, broš. na slabšem papirju 42 K. Poština mehko vezani knjigi 3 K, broš. 2 K ne priporočeno. — Ako hočemo svojo državo ljubiti in spoštovati, jo moramo najprej poznati. Spoznanju, »Jugoslavije« bo izvrstno služila knjiga, ki je ravno izšla pod zgoraj navedenim naslovom in ki prinaša natančen opis naše države v geološkem, goropisnem, hidrografskem, klimatičnem, narodostnem in gospodarskem pogledu. S posebno vneto sta izdelani poglavji o prebivalstvu in o narodnem gospodarstvu, ki bosta zanimali najširše sloje, zlasti trgovce in industrijalce, za katere je poznanje države največje važnosti. Učiteljem in dijakom je pa knjiga neizčrpen pripomoček pri razlagi oziroma učenju domovino-znanstva. Pripomniti je še treba, da obravnava pisatelj tudi jugoslovansko ozemlje izven naše države. Knjigo se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

x Petnajsta obletnica smrti Henrika Ibsena. V ponedeljek 23. t. m. je poteklo 15 let, kar je zatisnil oči veliki Norvežan, svetovnoznan dramatik Henrik Ibsen. Dasiravno je bil njegov začetek skromen, je bil njegov pogreb tako veličasten, kakor veličastnejšega še skoro ni doživel kak drug pisatelj. Za njim je žalovala vsa Norveška, a žaloval je tudi ostali kulturni svet. Danes, po 15 letih, stoji na njegovem grobu — ne spomenik — ampak obelisk, ki kaže, da sniva pod njim mož, ki je stal v življenju osamljen, a je vendar dal življenje nešteti.

x Josip Suchy: Uvod v buddhizem. Strani 32 v osmierskem formatu. Ljubljana 1921. Samozaložba. Cena? »V zadnjem času se je zanimanje za buddhizem tako povzdignilo, da je skromen oris brezdomno postal potreben — tudi za nas Slovence« pravi pisatelj v predgovoru in to mu popolnoma potrjuje. Zato upamo, da bo smel začetek, kajti po uvodu bomo dobili tudi še jedro, imel vsaj toliko uspeha, da bo naša inteligenca pridno segla po tej knjigi, ki se naroča direktno pri pisatelju (Ljubljana, Knafljeva ul. 18.) ali pa pri knjigarnah.

x Zrnje. Izšla je 24 številka s sledečo vsebino: Oskar Wilde — Al. Benkovič: Sphinx. (Dalje.) — Hinko Nudič: Irma Polakova. — Antun Ivanović — Mejer: Sophus Michaelis. — H. Družević: Zgodovina muzikalnih instrumentov. — Dr. Ivan Lah: Vprašanje malih odrov. — »Hlahole« v Mariboru. — Ptujski dijaki v mariborskem gledališču. — Repertoire. — Iz gledališke pisarne in iz uredništva.

Sokolstvo.

o Podpore za sokolske zlate. Ministrstvo prosvete je odredilo, da se vsem sokolskim organizacijam, kadar priredijo župne zlate, podeli 500 dinarjev podpore. S tem je prosvetno ministrstvo na najlepši način pokazalo, da se zaveda velike narodne in kulturne važnosti Sokolstva.

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V petek 27.: »Obrt gospe Warrenove«. Ab. C—35.
V soboto 28.: »Nioba«. Izv. abon.
V nedeljo 29.: »Ekinocijo«. Gostuje gospa Danilova. Izv. abon.
V ponedeljek 30.: »Tiha sreča«. Gostovanje v Ptuj.

Gospodarstvo.

Borza 25. maja.

Curih: Berlin 9:25, New York 557, London 22:14, Pariz 48:35, Milan 30:62, Praga 8:25, Budimpešta 2.50, Zagreb 4.50, Varšava 0.60, Dunaj 1.375, avstrijske žigosane krone 1.02.

Zagreb: Berlin 205—208, Italija 685—688, London 495—500, New York 124—125, Pariz 1065—1070, Praga 185 do 185, Svica 2240—0. Valute: Ameriški dolarji 123:50—124:50, avstrijske krone 22:50—23, carski rublji 60—65, češko-slovaške krone 190—0, francoski franki 1015—0, napoleonidori 418—422, nemške marke 210—215, romunski lei 218—222, souvereigni 255, italij. lire 670—675, turške lire 480.

Dunaj: Ameriški dolarji 564—568, nemške marke 954—960, angleški funti 2240—2260, francoski franki 4905 do 4945, italijanske lire 3085—3105, jugoslovanske dinarji 1801—1821, poljske marke 59:50—61:50, švicarski franki 10.162:50—10.212:50, češkoslovaške krone 845:50—850:50, madžarske krone 314:50 do 317:50.

g Mariborski trg. sejmsko poročilo od 24. t. m.: Prigulalo se je: 12 konje,

Mala oznanila.

Dva natakarska vajenca (pikolo), dobrih staršev, k imata priložnost prenočevati pri svojih, se sprejmeta. Kavarna »Meran« Maribor. 711

Ključavničarski pomočnik, 19 let star, vešč svojega poklica, išče nameščenje v Mariboru. Naslov pove upravnistvu. 715 3—1

Brivski pomočnik, 20 let star, vešč svojega poklica išče nameščenje v Mariboru. Naslov se izve v upravnistvu. 714 3—

Radi pomanjkanja prostora se proda velika mi za, razna obleka in posoda. Aleksandrova cesta 55, I nadst., vrata 4. 71

Odvetniška pisarna v Mariboru išče sollicitatorja, najraje penz. sodnega uradnika. Ponudbe na upravo »Tabora« pod št. 703. 703 3—2

Dobro ohranjeno moško kolo se jako poceni proda. Vpraša se v Cankarjevi ulici št. 1 pri hišniku.

Trgov. hiša

enonadstropna, v najprometnejši ulici Maribora, se pod lastno ceno proda. Stanovanje in drugi prostori se takoj po kupni pogodbi izprazni. Natančnejša pojasnila daje lastnik v Slovenski ulici št. 20, Maribor. 710

KNJIGOVEZNIKA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJSE UREJENA, SE PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU, OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA: JOČA DELA. IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!

4 bike, 87 volov, 209 krav in 15 telet. Skupaj 327 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile za 1 kg žive teže sledeče: Debeli voli 17 do 24 K, poldebeli voli 16 do 17 K, plemenski voli 14 do 15 K, biki za klanje K 11:50, klavne krave debele 14 do 18 K, plemenske krave 12 do 15 K, molzne krave 16 do 18 K, breje krave 16 do 18 K, mlada živina 12 do 17 K, teleta 16 do 17 K, krave za klobasarje 1 kg žive teže od 7 do 10 K. Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg 27 K, II. vrste 25 K; meso od bikov, krav, telic 24 K; telečje meso I. vrste 25 K, II. vrste 23 K; svinjsko meso sveže 32 K.

g Kriza madžarske industrije. Madžarska industrija se nahaja v krizi, kakršne ni bilo od l. 1867. Zelezna industrija je skrcila svoj obrat na 15%, industrija strojev na 48%, industrija stekla na 25%, tovarne papirje na 45%, predilnice na 25%. Cene pozameznih vrst blaga pa kljub temu padajo, ker se zboljšuje madžarska valuta. V nadrobni prodaji so padle cene povprečno za 25%, v prodaji na veliko za 40 do 60%. Madžarski uvozniki dobe pri italijanskih, francoskih, angleških in švicarskih tvrdkah na priporočilo nizozemskega konzula zadosten kredit, da lahko uvažajo izdelke vseh vrst.

Ne pozabi naročnine!

Glavni urednik: Radivoj Rehar. Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja o priliki težke izgube, ki nas je zadela, izrekamo tem potom najiskronejšo zahvalo. 718

Rodbina Pelko.

Prodaja gozda.

Graščina Arvež v Arvežu (Arnfels) proda svoje gozdove. Spodnji Kaplji, obsegajoče 26 ha, ter gozdove v Gornjem Bocu obsegajoče 17 ha. Ponudbe naj se pošljejo na upravnistvo graščine Arvež v Arvežu (Arnfels), republika Avstrija. 704 2—2

Dokazano dobro idoča

drogerija

združena z damskim in moškim salonom za friziranje, sestojeda iz treh prostorov v večjem mestu Vojvodine, na ogalu dveh glavnih ulic, se takoj proda ali odstopi. Ponudbe na upravo »Tabora« pod št. 699. 699 3—3